

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 19. maja 1880.

Obseg: Kako minister kmetijstva grof Falkenhayn zagovarja potrebo podpore kmetijstvu. — Ali zadostuje dandanes kmetovalcu, da le po stari navadi kmetuje? (Dal.) — Glavne napake trtoreje in kletarstva na Dolenjskem. (Dalje.) — Od vremena. — Zapisnik 48. odborove skupščine Matice slovenskev Ljubljani 8. maja. — Poziv slovenskim pisateljem! — Pobirki. — Pravljica o Hmelniškem gradu na Dolenjskem. — Govor poslanca gosp. Kluna v zbornici poslancev 23. aprila za slovenske srednje šole. (Konec.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Kako minister kmetijstva grof Falkenhayn zagovarja potrebo podpore kmetijstvu.

4. dan t. m. je bila v zbornici poslancev razprava državnega proraĉuna za potrebščine kmetijskega ministerstva. Pri tej priliki je gospod minister razložil potrebo, da državni zbor dovoljuje vsako leto nekoliko denarja v podporo kmetijskim zadevam. Najprej je povdarjal to, da je naše cesarstvo pred vsem poljedelska država in da bode tudi za zmerom ostala poljedelska, a ne zato, da ne bi Avstrijanci bili spretni tudi za obrtništvo, ampak zato, ker je geografiĉna lega avstrijskih dežel v primeri z drugimi deželami taka, da njih prebivalci ne morejo dospeti do one visoke stopinje obrtništva, po kateri bi s svojimi izdelki tujim deželam, katerih obrtnija na višji stopinji stoji, iz rok izvili kupĉijo.

Po mislih ministrovih bo tedaj blagostan Avstrije zmerom odvisen od blagostanja kmetijstva, ĉe bo pa kmetovalcem dobro šlo, se bodo tudi rokodelci in obrtniki dobro počutili, kateri bodo premožnišim kmetovalcem več svojega blaga poprodali.

Skrb za blagostanje poljedelcev mora tedaj glavni nalog vsake avstrijske vlade biti, še posebno pa tistega ministra, ki se „minister kmetijstva“ imenuje.

V tej skrbi nas ne sme motiti to, da nismo v stanu odvrati slabih letin in da ne moremo zadržavati velikega napredka tujih držav na polji kmetijstva. Zadovoljni moramo biti, da uspešno delamo tam, kjer delati moremo. In to polje je dosti obširno. Će tudi nebá prisiliti ne moremo, da dežuje, ĉe je dalje ĉasa suša bila, imamo vendar moĉ v svojih rokah, da snujemo naprave, po katerih vodo napeljujemo na taka zemljišĉa, katera moĉe potrebujejo. In ĉe tudi ne moremo zabraniti neviht, katere hipoma velike plohe z gorá v doline vlivajo in cele okraje potaplajo, smo vendar v stanu, za take naprave skrbeti, katere odvrtaĉajo ali pa vsaj zmanjšujejo škodo po tacihi nevihtah. Od druge strani pa moremo zemlji, da ne pride ob svojo moĉ, z umnim gnojenjem povrniti to, kar smo jej vzeli, in ĉe zmerom pravo sadimo ali sejemo na pravem mestu in ĉe vsajeno dobro gleštamo. Tako moremo tam, kjer se je poprej le malo pridelavalo, zemljo posiliti do dvojnega in celo do trojnega pridelka brez skrbi, da bi opešala. S tem, da se poslužujemo boljega poljskega orodja in praktiĉnih strojev (mašin) polajšamo si veliko svoje delo. Ži-

vinorejo moremo zboljšati z vpeljanjem žlahnih plemen. Poleg vsega tega pa je minister povdarjal veliko korist in potrebo poduka v kmetijskih strokah in po različnih potih, ki naj bi dohajal mlajšim in starejim kmetovalcem.

Zato je gospod minister kmetijstva nado izrekel, da mu bode državni zbor morebiti še višji znesek na razpolaganje dal, kakor ga je ministerstvo kmetijstva do sedaj dobivalo. *)

Kar se tiĉe državne podpore, katero ministerstvo daje druŹbam kmetijskim, je njegovo mnenje to, da je tam in v tacihi razdelkih treba druŹbe kmetijske podpirati, kjer njim samim denarne moĉi manjka, da bi to za deŹelo storile, kar je neobhodno potrebno. Kjer je državna podpora v preteku več let uŹe preĉejšni vspeh dosegla, ondi sme ministerstvo nekoliko popustiti podpiranje in drugim razdelkom kmetijstva nakloniti, ki podpore bolj potrebujejo.

To so na kratko razložena naĉela, katera je minister grof Falkenhayn v zbornici poslancev v gori navedeni seji razložil, iskreno povdarjaje resnico, da blagostanje Avstrije sloni na blagostanji kmetijstva, — liberalci pa so ga zato v zbornici in po judovskih svojih ĉasnikih grdo napadali, kriĉeĉi, da le v obrtništvu tiĉi liberalizem, kdor pa obrtništva nad vse ne slavi, je nazadnjak itd. Se ve da judovski šaher in judovski „nix zu handeln“ to je parola dandanašnjih kršĉenih in nekršĉenih liberalcev! Minister grof Falkenhayn pa je pravo zadel, da kmetijstvo je glavni steber Avstriji bilo in bode, — s tem pa ni objavil, da bi obrtnija ne imela svoje veljave.

Ali zadostuje dandanes kmetovalcu, da le po stari navadi kmetuje?

Spisal prof. Fr. Povše.

(Dalje.)

Pa tudi na njivah zamoremo mnogo živinske in sicer prav izvrstne teĉne krme pridelovati.

Res je navadna štajarska detelja in tudi papeŹeva detelja (inkarnatnica) dovolj po Kranjskem razširjena, nasprotno pa še vse premalo kraljica krmenskih rastlin, nemška detelja (lucerna), ki daje najobilnišo množino teĉne klaje. Letošnjo spomlad zaradi hude suše ne more nič kaj pognati trava in celo žita in druge

*) Gosp. ministru je za subvencije kmetijskih druŹeb dovoljeno 330.000 gold.